

Plaat review

"Our mission is cristal clear"

(De boodschap uit de verantwoorde chocolade reep die we alleen op de Engelsmanplaat eten.)

De verwachting is dat het voor wadwachters een drukke week wordt. Mooi weer voorspelt, veel vogels, hoog water op het midden van de dag en het hele land nog vakantie. We zijn niet teleur gesteld; het werd heel druk. Elke dag veel gedoe met verstoringen van vogels.

Droogvallers en vogels

We hebben de week gebruikt om de hele problematiek van droogvallers en vogels zo goed mogelijk in beeld te brengen.

Vanaf onze eerste dag viel op dat met hoog water een groot deel van de Plaat niet wordt gebruikt als hoogwatervluchtplaats. Voorgaande jaren pleisterden een paar duizend scholeksters op de Hiezel. Nu niet één. Ze vliegen gelijk naar het Rif. Dat doen ook de paar duizend wulpen die normaal ter hoogte van het Bakken overtijen. Ook gelijk door naar het Rif. De tienduizend(en) bonte strandlopers, kanoeten en kokmeeuwen gebruiken vrijwel alleen het zuidwestelijk deel van de Plaat als HVP. (zie het kaartje).

Al snel blijkt waardoor een groot deel van de Plaat vrijwel leeg blijft.

Wadwacht Marijke in actie om een droogvaller op een ongelukkige plaats voorlichting te geven

De Hiezel langs het druk bevaren Zoutkamperlaag is een aantrekkelijk plaats om aan te leggen. En dat gebeurt regelmatig tijdens hoog water. We hebben elke dag forse aanlandingen gezien met forse verstoringen als gevolg. In zes gevallen zijn we er met de boot of te voet achter aan gegaan. In andere gevallen restte geen andere mogelijkheid dan goed waarnemen en registreren. De grootste verstoringen komen van motorboten die op de Hiezel landen en passagiers die gaan wandelen. Vaak alleen op de zandbank van de Hiezel, maar soms waaieren ze uit over de Plaat. Dan jagen ze tienduizenden vogels op en vegen de Plaat bijna leeg.

Gelukkig bleef bij hoog water deze week een groot deel van de Plaat boven water waardoor de Kanoeten en Bonte strandlopers op de uiterste zuidwest punt konden overtijen. Maar als het water hoger komt of er landt een hardloper of hondenbezitter wordt de Plaat ook voor hen ongeschikt. Kortom, het lijkt crisis.

Waar gaat het mis?

We hebben veertien droogvallers gesproken en gevraagd of ze de regels kennen en waar ze hun informatie vandaan halen. Die gesprekken zijn heel verhelderend*.

Wadwacht Marijke geeft voorlichting en onderzoekt en passant de kennis van de regels

- Iedereen vindt het beschermen van vogels en zeehonden een goede zaak en werkt daar graag aan mee.
- Iedereen weet dat het Rif gesloten broedgebied is; de informatie haalt men van kaarten of websites.
- Over regels voor de Engelsmanplaat en Hiezel wordt op kaarten en websites niets vermeld.
- Veel mensen concluderen daaruit dat de Plaat vrij toegankelijk is, zeker nu het Rif zo nadrukkelijk wordt beschermd.
- De regel dat je drie uur voor en na hoogwater geen vogels mag verstoren is weinig bekend.

Onduidelijkheid

Op de Hiezel geldt het principe dat je om moet keren als je vogels verstoort. Dat werkt niet in de praktijk. We hebben gezien dat bootjes die aanlanden vogels opjagen en gelijk om keren. Die houden zich aan de regels, maar een groot deel van de Plaat is wel leeg. De volgende bezoekers die een half uur later aanlanden, kunnen rustig de Plaat op. Er valt immers niets meer te verjagen. Door de onduidelijke situatie rond de Hiezel is de hele Engelsmanplaat niet goed beschermd. Wat mag wel en wat mag niet?

Op de officiële kaarten en websites staat niets. Veel bootjesmensen bereiden zich zo goed mogelijk voor. Als dan blijkt dat ze toch in overtreding zijn is dat heel frustrerend. En ook voor de wadwachter is het vervelend om mensen weg te moeten sturen terwijl de voorlichting niet duidelijk is.

Is er dan niets geregeld op de Plaat?

Voor het aanspreken van het publiek ben je als wadwacht gewapend met de folder 'Welkom op het Wad'. Mensen vinden het altijd prettig om een folder te ontvangen. Maar onze folder munt uit in wollige teksten en omfloerst taalgebruik. Als je alles gelezen hebt weet je nog steeds niet wat je waar, wel of niet mag.

Maar wat staat er op het internet vermeld?

Onze folder verwijst voor de 'spelregels' door naar www.ikpasophetwad.nl.
Op een middag met slecht weer zijn we dat na gaan pluizen.

Uiteindelijk komt het er op neer dat de natuur centraal staat en de vaarrecreatie daar zo goed mogelijk rekening mee moet houden. Dat is geborgd door stevige wetgeving, zoals de natuurbeschermingswet. Er kan dus niet zo maar worden verstoord.

In het "Convenant vaarrecreatie Waddenzee" staat dat: " *Broedgebieden, foerageergebieden, rust- en ruigebieden zoals hoogwatervluchtplaatsen of bij hoogwater droogblijvende platen, worden ontzien of zo nodig gevrijwaard van recreatief gebruik gedurende een deel van het jaar of het gehele jaar (met inzet van artikel 20 van de NB-wet)*"

In het actieplan dat uitvoering moet geven aan het convenant wordt de Engelsmanplaat genoemd als hotspot voor een pilot. Het actieplan moet inzicht geven in wat ter plekke speelt, passende communicatie, organisatie gastheerschap en sluit aan bij de notitie " Rust voor vogels, Ruimte voor mensen".

Kortom, er lijkt voldoende basis om ook de Engelsmanplaat beter te beschermen en er is bestuurlijk ruim aandacht voor.

Het kan gemakkelijk beter

Als voorschot op de Pilot hotspot Engelsmanplaat doen we alvast een voorzet voor verbetering van de hoogwatervluchtplaats:

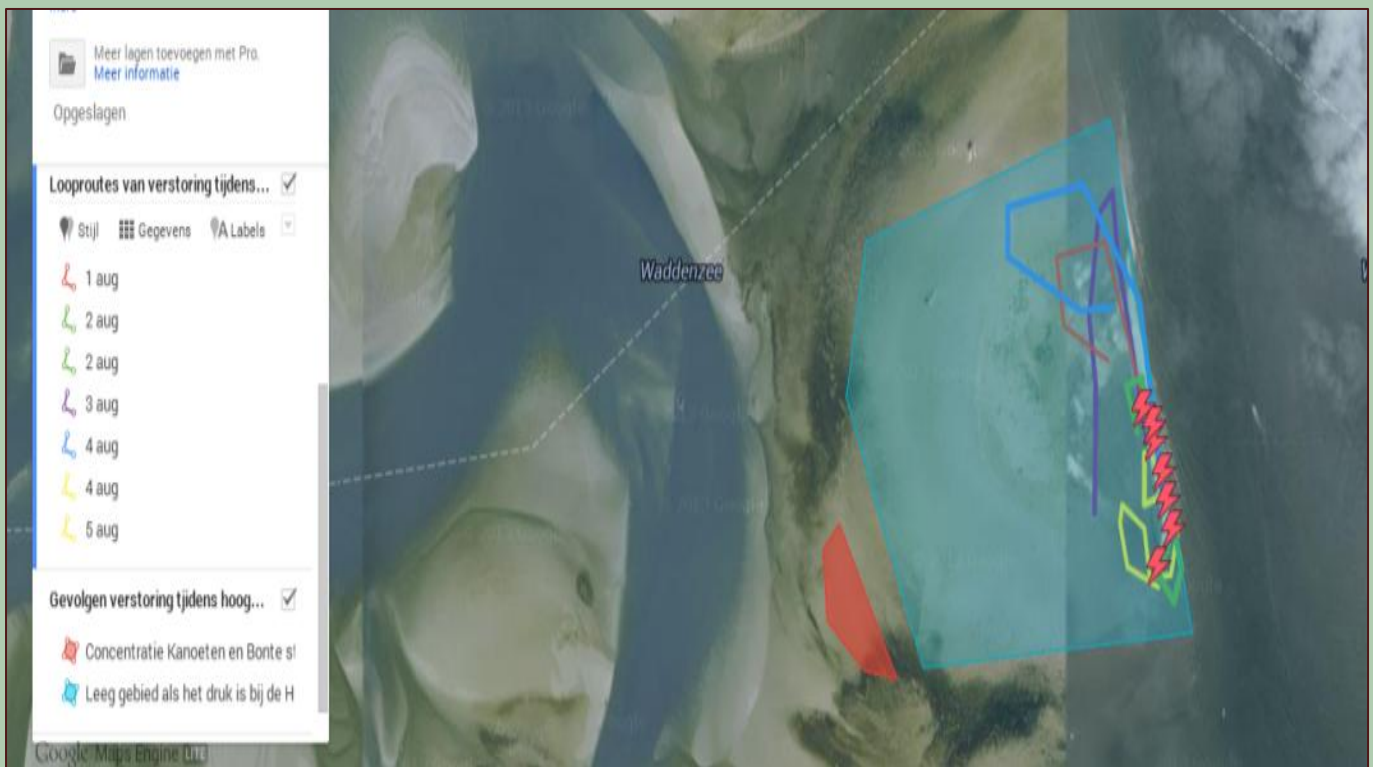
1. We hebben vastgesteld dat wadvaarders het vanzelfsprekend vinden om rekening te houden met vogels en zeehonden;
2. We hebben vastgesteld dat een klein aantal bootjes ernstige verstoringen veroorzaken en de functie hoogwatervluchtplaats van de Engelsmanplaat in drukke perioden in gevaar brengen.
3. Wij hebben sterke aanwijzingen dat door de verstoringen duizenden scholeksters en wulpen Engelsmanplaat mijden in drukke tijden en dat het voor tienduizenden Kanoeten en Bonte strandlopers kantje boord is;
4. Wij vinden dat er voldoende argumenten zijn om de Engelsmanplaat de status Hoogwatervluchtplaats te geven en drie uur voor en na hoog water tot verboden gebied te verklaren;
5. Dit besluit moet duidelijk worden gecommuniceerd op websites en kaarten van de wadvaarders, Staatsbosbeheer en andere betrokken organisaties;
6. Op de Hiezel moet door middel van borden duidelijk worden gemaakt dat het een hoogwatervluchtplaats is;
7. We stellen voor om elk jaar een aparte folder over de Engelsmanplaat en het Rif te maken.

We hebben deze week veel tijd besteed aan bedenken van een oplossing die rekening houdt met ieders belangen. Dat lijkt heel revolutionair. Maar eigenlijk stellen we voor om de oude situatie te herstellen. In de SBB folder van 2007 staat het al:

Rond hoogwater (van 3 uur voor en 3 uur na) zijn Engelsmanplaat en het Rif hoogwatervluchtplaatsen en mogen niet betreden worden om verstoring van rustende vogels te voorkomen.

Verantwoording

We hebben de grootste verstoringen, de looproutes en gevolgen voor de overtuigende vogels in een kaart weer gegeven.

Reuzensterms

Het gaat goed met de Reuzensterms. In het Baltische gebied neemt het aantal broedparen gestaag toe. Daarna zwermen ze uit langs de kusten van Europa. In de nazomer worden ze steeds vaker gezien en gehoord, ook op Engelsmanplaat. Deze week hebben we vast kunnen stellen dat de Engelsmanplaat als slaappleaats dienst doet. We hebben er in de schemer minimaal tussen de 9 en 21 vast kunnen stellen.

Ze zijn heel kieskeurig, kale zandplaten waar ze met hun voetjes in het water, maar met een droge buik kunnen staan. Het midden van de Plaat voldoet daar perfect aan.

Sovon organiseert al een paar jaar landelijke tellingen van de slaappleaatsen. We hebben met hun gebeld en het blijkt dat de Plaat de eerste en enige zoutwater slaappleaats is. En gezien de aantallen staat hier meer dan tien procent van de Nederlandse populatie te slapen.

Sovon organiseert in augustus weer tellingen. Daar moeten we zeker aan mee doen.

Kwallen van de Benelux

Kennis van de biodiversiteit is belangrijk. Weten hoeveel soorten in je omgeving leven.

Daar horen ook minder voor de hand liggende soorten bij, kwallen bijvoorbeeld.

Toch tellen ze ook mee. In het kader van de actualisatie van het project "kwallen van de Benelux" hebben we speciaal gelet op deze soorten.

Vastgesteld zijn:

1. Zeepaddenstoel
2. Kompaskwal
3. Oorkwal
4. Gele haarkwal
5. Blauwe haarkwal
6. Een nog onbekende soort.

Tot slot

Het was een week van veel kijken, lopen, invoeren, lezen en discussiëren. Maar ook van genieten van het wad en lekker eten. Maar dat snap je natuurlijk wel.

Marijke en Nico 1 – 8 augustus 2014

**van de gesprekken met de veertien droogvallers hebben we een apart verslag gemaakt. Dat is voor geïnteresseerden bij de onderzoekers op te vragen.*